

7. maj 2019
/ABJ

Genbrugsbutikker i AffaldPlus er en samfundsmæssig gevinst

Vordingborg Kommune har på baggrund af en henvendelse fra ISOBRO om kommunernes drift af genbrugsbutikker bedt om en kort redegørelse for baggrunden for og resultaterne opnået ved, at AffaldPlus driver genbrugsbutikker på vegne af blandt andet Vordingborg Kommune.

Indledning

Siden september 2012 har vi i AffaldPlus givet affald nyt liv ved at klargøre, reparere og sælge affald fra vores kunder. Vi har i dag 2 PlusButikker (genbrugsbutikker), 2 popup genbrugsmarkeder, E-handel, en levende Facebook, reparation og oparbejdning, byttemarkeder og workshops om reparation mv. Senest har vi i april i år åbnet PlusByg, som er et genbrugsbyggemarked.

I 2018 omsatte vi 1.300 ton varer, som medførte en omsætning på næsten 8 mio. hertil ca. 2 mio. i moms. Der var ca. 12 årsværk beskæftiget. Økonomien skabes af varesalg samt i mindre grad indtægter via mentorforløb. Der var i 2018 et overskud på kr. 985.000 ekskl. moms, som er tilbageført til genbrugspladsområdet og dermed bidrager til reduktion af udgiften for drift af genbrugspladser.

Butikkerne er en del af kommunernes affaldsbehandling og sikrer, at kommunerne lever op til affaldshierarkiet beskrevet i Affaldsbekendtgørelsens § 12:

Kommunal affaldshåndtering - affaldshierarki

§ 12. Den kommunale affaldshåndtering skal, jf. dog stk. 2, ske i overensstemmelse med følgende affaldshierarki:

- 1) Forberedelse med henblik på genbrug.
- 2) Genanvendelse.
- 3) Anden nyttiggørelse.
- 4) Bortskaffelse.

Stk. 2. Affaldshierarkiet kan fraviges for særlige affaldsstrømme, hvis fravigelsen er begrundet i en livscyklusbetragtning.

Stk. 3. Anvendelsen af affaldshierarkiet og fravigelser herfra skal ske med henblik på at opnå det bedste samlede miljømæssige resultat, jf. lovens §§ 1 og 3.

Ressourcer

Når vi "gør affald nyt liv" så betyder det, at folk køber færre nye og ofte importerede produkter. En undersøgelse fra 2014 viser, at 72 % af vores varer erstatter nyproducerede varer. Med et varesalg på næsten 1.300 ton, hvoraf 72 % skubber nye varer væk (936 ton), så produceres ca. 28.000 tons mindre affald, fordi den

"økologiske" rygsæk er en faktor 30 for vores varesalg. Dertil kommer sparet vandforbrug, kemikalier, CO₂ og transport.

Beskæftigelse

I 2018 genererede hele butiks- og oparbejdningsområdet 12 fuldtidsbeskæftigede personer, hvoraf flere er personer udenfor eller på kanten af arbejdsmarkedet, som er blevet hjulpet i gang. Børsen har tidligere regnet sig frem til, at hvert årsværk, der på den måde flyttes til beskæftigelse, sparer offentlige udgifter for kr. 330.000. Vi sparer således samfundet for ca. kr. 4 mio. om året.

Det bemærkes, at områdets største udgiftspost er personaleudgifterne, som udgør ca. 55 % af omsætningen eller kr. 4,4 mio.

Jobtræning

Vi har i butikkerne unikke rammer for at jobtræne folk uden arbejde – og ikke mindst de ikke-arbejdsparate – som er en meget tung opgave. Men fordi det er et prioriteret mål at hjælpe jobcentrene, har vi kompetencerne til at hjælpe personer til at udvikle deres muligheder for en arbejdskarriere. Og vi bruger hele spektret – praktikanter, integrationsforløb, puljefleksjobs, mentorordninger mv. Det er samtidig nemt for personen i jobtræning at se en mening med sin indsats – at give ting nyt liv.

Vores bidrag hjælper den enkelte, de kommunale jobcentre får flere i arbejde – og vi styrker samfundsøkonomien.

Forretningsmodel

Vores forretningsmodel for området er simpel. Den samlede omsætning skal dække alle udgifter, og et evt. overskud går tilbage til området for genbrugspladser – og dermed tilbage til borgerne gennem en reduktion af renovationsgebyret. Det er ikke et formål i sig selv at skabe økonomisk overskud, fordi økonomien primært skal sikre varesalg (sparede ressourcer), øget beskæftigelse og jobtræning. Der arbejdes derfor ikke kun med det affald, som nemt kan klargøres og sælges, men ligeledes med det affald, der kræver en stor og arbejdstung indsats. Den sidste del fravælges af alle andre på genbrugsbutiksområdet.

En konkret sag viste, at hvor en humanitær organisation koncentrerer sig om den nemme andel (20 % af varerne), så kan AffaldPlus sikre 80 % - netop fordi vi investerer i de arbejdstunge opgaver jf. vores forretningsmodel i stedet for et størst muligt økonomisk overskud.

Prissætning

Prissætning af varer, som er kasserede af andre, er svært – og i øvrigt svært at sammenligne. AffaldPlus sælger på markedsvilkår, og vi holder os orienteret om prisniveauer i vores område – og ikke kun hos humanitære foreninger.

Vi bliver ofte kritiseret af vores kunder for at være for dyre, og jeg er sikker på, at det er noget, alle i branchen oplever.

En større lagkage – mere genbrug

Udbud og efterspørgsel stimulerer hinanden. Flere genbrugsbutikker giver et øget (direkte) genbrug, som er centralt i den cirkulære økonomi.

Når ISOBRO oplever, at AffaldPlus er årsag til deres nedgang i Næstved Kommune, så er baggrunden nok snarere, at der er sket en revolution på genbrugsmarkedet. Der storsælges på Facebook, Den Blå Avis, forskellige udgaver af "lej en reol og sælg dine ting" (fx Kirppu) osv. AffaldPlus klarer sig godt, fordi der er et professionelt setup, som sikrer nye varer på hylderne hver åbningsdag.

En AffaldPlus-model i hele Danmark

AffaldPlus og vores indsats med kommunale genbrugsbutikker og oparbejdning giver et bidrag til samfundet på alle parametre – hvis resultaterne skaleres op med en faktor 19 svarende til en AffaldPlus-model i hele Danmark – er der et potentiale for en kæmpe gevinst for samfundet med kommunale genbrugsbutikker – næsten 75 mio. i sparede offentlige udgifter, mere end 225 flere i beskæftigelse, mange flere i effektiv jobtræning og flere ikke-arbejdsparate i arbejde.

På samme måde ville en AffaldPlus-model i hele Danmark generere et årligt momsbidrag på 38 mio.

Konklusion

AffaldPlus-modellen er en vigtig del af kommunernes affaldshåndtering, som sikrer, at kommunerne lever op til affaldshierarkiet beskrevet i Affaldsbekendtgørelsen.

AffaldPlus-modellen sikrer genbrug svarende til næsten 1.300 ton i 2018. Det svarer til en reduktion i affaldsmængden på næsten 28.000 ton i Danmark og i resten af verden. Hertil kommer sparet vand, kemikalier og CO₂.

Økonomien skabes alt overvejende fra varesalg. AffaldPlus-modellen fungerer altså uden tilskud eller finansiering fra affaldsgebyrer. Tværtimod bidrager butikkerne til reduktion af disse.

Allan Johansen

Vicedirektør
Chef for genbrug og udvikling